

Dragør Kommune
Kirkevej 7
2791 Dragør
Att.: Hans Jørgen Johansen

Arkitekt Ole Storgaard
Hvidtjørnen 50
2791 Dragør

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tel : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

10. september 2014

Afgørelse om bygningsarbejder på Krudthuset i Dragør Kommune

Kulturstyrelsen traf den 7. januar 2014 afgørelse om principiel godkendelse til punkterne 1-22, 24-28, 30-31 i det ansøgte projekt på Krudthuset på Bachersmindevej i Dragør under forudsætning af, at der indsendes uddybende projektmateriale til godkendelse i Kulturstyrelsen. Kulturstyrelsen meddelte samtidig afslag til punkterne 23, 29 og 32.

Kulturstyrelsens afgørelse blev påklaget til Kulturministeriet ved klage af 25. januar 2014 fra arkitekt Ole Storgaard og ved klage af 5. februar 2014 fra Dragør Kommune.

Kulturministeriets afgørelse

Kulturministeriet stadfæster Kulturstyrelsens afgørelse af 7. januar 2014.

Baggrunden for Kulturministeriets afgørelse følger nedenfor.

Sagsfremstilling

Krudthus VII (også kaldet Krudthus 2) i Dragør Kommune er en del af Københavns gamle befæstningsanlæg og blev fredet i 1984.

Den 10. december 2012 anmodede Dragør Kommune Kulturstyrelsen om godkendelse af den på vedlagte tegninger viste nye indretning af det bygningsfredede Krudthus, idet det var hensigten at foretage en nødvendig renovering af samtlige bygningsdele og genskabe den oprindelige voldgrav, der har omgivet bygningen.

Den 19. december 2012 uddybede Dragør Kommune ansøgning af 10. december

2012 med to punkter.

Den 11. april 2013 ansøgte Dragør Kommune om en principiel godkendelse af en ny indretning af Krudthus 2, Bachersmindevej 1 i Dragør Kommune til kulturelle formål.

Den 13. maj 2013 kontaktede Kulturstyrelsen Dragør Kommune for at oplyse om, at de stillede sig kritiske over for ændringerne i tagkonstruktionen.

Den 28. maj 2013 traf Kulturstyrelsen afgørelse om afslag til det ansøgte projekt.

Den 6. juni 2013 besigtigede Kulturstyrelsen Krudthuset på Bachersmindevej i Dragør Kommune.

Den 12. juni 2013 skrev Kulturstyrelsen i deres besigtigelsesnotat, at stolpekonstruktionen er en vigtig del af fredningsværdierne og dermed bør bevares. Dette Krudthus står som et af de sidste Krudthuse meget intakt.

Den 12. juni 2013 kontaktede Kulturstyrelsen Ole Storgaard for at meddele ham, at styrelsen fastholdt deres afslag af 28. maj 2013.

Den 18. juni 2013 skrev Kulturstyrelsen en opfølgning på baggrund af en besigtigelse af Krudthus 2, Bachersmindevej 1 i Dragør.

Den 26. juni 2013 skrev arkitekt Ole Storgaard til Kulturstyrelsen, at de afslag der var afgivet, blev afgivet på et for løst grundlag uden kendskab til huset og dets tilstand.

Den 29. juni 2013 skrev Ole Storgaard til Kulturstyrelsen, at han i november måned 2012 påviste et angreb med ægte hussvamp i etageadskillelsen i den yderste bjælke ved vestgavlen. Kommunen har stadig intet foretaget sig på trods af, at det er 10 måneder siden, at svampeangrebet blev påvist første gang.

Den 10. oktober 2013 anmodede arkitekt Ole Storgaard Dragør Kommune og Kulturstyrelsen om tilladelse til at udføre nyindretning og restaurering af Krudthuset.

Den 7. november 2013 skrev Dragør Kommune en revideret ansøgning til Kulturstyrelsen om forslag til nyindretning af Krudthus 2. Ved sagens behandling af 5. november 2013 fandt Teknik, Miljø og Kulturudvalget i lighed med den tidligere behandling, at projektet bør nyde fremme, og at det skulle fremsendes til Kulturstyrelsen med kommunens anbefaling.

Den 7. januar 2014 afsagde Kulturstyrelsen afgørelse om ansøgningen af 7. november 2013 og gav principiel godkendelse til punkterne 1-22, 24-28, 30-31 i det

ansøgte projekt under forudsætning af, at der indsendes uddybende projektmateriale til godkendelse i styrelsen. Kulturstyrelsen meddeler samtidig afslag til punkt 23, 29 og 32 i det ansøgte projekt.

Den 25. januar 2014 påklagede Arkitekt Ole Storgaard Kulturstyrelsens afgørelse til Kulturministeriet.

Den 5. februar 2014 påklagede Dragør Kommune, herunder Arkitekt Hans Jørgen Johansen afgørelsen til Kulturministeriet.

Den 31. januar 2014 oversendte Kulturstyrelsen sagens samlede dokumenter til Kulturministeriet.

Den 28. februar 2014 forelagde Kulturministeriet sagens materiale for ministeriets faglige rådgiver, Arkitekt MAA Peder Elgaard, som den 19. marts 2014 besigtigede ejendommen.

Den 6. april 2014 modtog Kulturministeriet den faglige rådgivers udtalelse.

Den 7. april 2014 sendte Kulturministeriet udtalelsen samt sagens relevante dokumenter i partshøring hos jer.

Den 25. april 2014 modtog Kulturministeriet supplerende bemærkninger fra Ole Storgaard.

Den 30. april 2014 sendte Kulturministeriet Arkitekt Ole Storgaards bemærkninger i partshøring hos Kulturstyrelsen.

Den 7. maj 2014 modtog Kulturministeriet Kulturstyrelsens bemærkninger og sendte dem i partshøring hos Dragør Kommune og Arkitekt Ole Storgaard.

Den 8. maj 2014 meddelte Dragør Kommune, at de ingen bemærkninger har til det fremsendte materiale.

Den 10. maj 2014 fremsendte arkitekt Ole Storgaard sine bemærkninger i sagen.

Den 22. maj 2014 meddelte Kulturstyrelsen, at de ikke havde yderligere bemærkninger i sagen.

Den 23. maj 2014 meddelte Kulturministeriet Dragør Kommune og Arkitekt Ole Storgaard, at de vil træffe en endelig afgørelse i sagen.

Den 11. juni 2014 henvendte bestyrelsesmedlem i Kulturstyrelsen Aslaug Kleve sig til Kulturministeriet med henblik på en afklaring af, hvilke stolpesæt, den faglige rådgiver mener, kan fjernes. Henvendelsen er foranlediget af, at bestyrelsen

mente, at den faglige rådgiver mundtligt har givet udtryk for noget andet, end det der fremgår af den skriftlige udtalelse.

Den 22. juni 2014 meddelte den faglige rådgiver, at han fastholdt oplysningerne i den skriftlige meddelelse af den 6. juni 2014.

Den 27. juni 2014 blev klagerne og bestyrelse informeret om den faglige rådgivers fastholdelse af udtalelsen.

Den 30. juni 2014 sendte arkitekt Ole Storgaard en mail til Kulturministeriet om den faglige rådgivers fastholdelse af sin udtalelse.

Den 8. juli 2014 sendte Ole Storgaard endnu en e-mail til Kulturministeriet angående den faglige rådgivers udtalelse.

Kulturministeriet meddelte derefter, at sagen vurderedes som tilstrækkeligt oplyst idet den sædvanlige praksis for oplysning af klagesager var blevet fulgt.

Ansøgning om bygningsarbejder

Ansøgningen af 10. oktober 2013 var vedlagt som bilag til ansøgningen af 7. november 2013. Det anføres i dokumentet, at:

- Krudthuset ønskes indrettet som lokalt kulturhus, idet Dragør savner et værested for foreninger, lokale ejerlav, fritidsskole, galleri, musikskole med øverum og teatersal,
- Krudthuset synes at være ideelt til at huse de nævnte aktiviteter, og kun fantasien sætter grænse for anvendelsesmulighederne,
- Krudthuset er beliggende ved Dragør Sydstrand som det vestligste af de to krudthuse, der er beliggende ved Krudttårnsvej, meget markant ved Møllevejs udmundning i Krudthusets omgivelser og genskabt med den omgivende vandgrav, som har eksisteret fra husets opførelse i 1782 til midt i 1900-tallet, hvor den blev opfyldt,
- trædesten over vandgraven leder frem til døren i vestgavlen, som genåbnes som adgang til bygningen,
- loftsetagen foreslås indrettet som teatersal med plads til 150 tilskuere, og stueetagen indrettes med studiekredslokaler i rumstørrelser. De respekterer bjælkeinddelingen i bjælkelaget, et mindre køkken og et areal til fælles ophold,
- i en foyer i to etager ved indgangen fra vest, leder en spiraltrappe op til teatersalen,
- en bitrappe i særskilt trapperum ved østgavlen fungerer som redningsvej og som intern adgang til bagscenen,
- hanebåndsloftet over foyeren indrettes med audiovisuel styrepult og manøvrepult til lyssætninger. Loftet er som et pulpitur i åben forbindelse med teatterrummet og kan rumme et mindre sangkor,

- foyer og pulpitur har de eksisterende tømmerkonstruktioner, som bevares, mens de øvrige trækonstruktioner såsom stolper og nederste hanebånd ønskes nedtaget for, at rummet kan danne ramme om teaterfunktionen,
- med hensyn til bygningens stude er huset i en miserabel forfatning, og det forudsættes, at der foretages en udgiftskrævende indsats med mindre huset skal være i fortsat forfald,
- taget er utæt, og der er konstateret råd i bjælkelaget ved vestgavlen og i hanebåndsloftet ved østgavlen,
- krybekælderbjælkelaget i nyere tid er fjernet og erstattet med fortorvsfliser,
- tømmerkonstruktioner i tagetagen er splittet ad og samlet med lasker og klamper på grund af sætningsskader i stolpernes fundering,
- der er sikkerhedsrisiko i husets spærfodssamlinger, herunder de bjælkeender, hvor der er konstateret råd,
- de murede konstruktioner, der er opført som kasse-mure med kalksten i kalmørtel efter 231 år, derimod er i god stand, dog med ud- og indvendig overfladebehandling, der trænger til en renovering,
- det fremgår af forslag til renovering, at:
  - funderingsforhold ikke er registreret. Fundering under ydervægge skønnes at være tilfredsstillende, idet der ikke konstateres revnedannelser i kasse-murene. Synlig sokkel er granitkvadre. Fuger eftergås med NHL5 mørtel,
  - med hensyn til pælefundering er funderingsforhold ikke registreret. Stolpefundamenter skønnes at være gulvpiller på syldsten. I dag er de dækket af betonfliser, der danner vederlag for betonpiller, der tjener som fundering af stolpekonstruktionerne,
  - betonpiller fjernes og erstattes af en pladefundering, der er en del af det fremtidige terrændæk,
  - med hensyn til terrændæk skal det undersøges, hvorvidt betonfliserne kan indgå i den fremtidige terrændækskonstruktion, og i så fald det ikke kan lade sig gøre, skal betonfliserne fjernes og erstattes med komprimeret grus,
  - i øvrigt opbygges terrændækket med trykfast isolering, fugtspærre, jernbetonplade med varmeslanger og teglstensbelægning. Teglstensbelægningen foreslås som kvadratiske blådæmpede gulvtegl som Petersens Tegl 28x228x228 mm.,
  - med hensyn til udvendige vægge skal blændinger af vinduer i den sydlige facade udført med gasbetonblokke fjernes, og vinduesfalsere repareres og pudses op,
  - stænkpuds udført med cementholdig mørtel afrenses,
  - fastsiddende oprindelige mørtler bevares og ny stænkpuds påføres med NI IL3,5 mørtel. Indvendige overflader afrenses for plastikmaling og kalkes,
  - indvendige vægge nedtages og fjernes. Nye skille-vægge mures op med teglsten som vandskures og kalkes,

- med hensyn til stueetagens stolper, skal de afrenses for plastikmaling. Der foretages en opretning af hele tømmerkonstruktionen, således at åsene kommer i niveau med ydervæggene, og stolperne øges med genanvendt tømmer, som samles med lige blad med skråt bryst som fornagles,
- der foretages udskiftning af bjælker i henhold til svampeundersøgelse foretaget af Hussvamp Laboratoriet ApS, og tømmeret udskiftes i hele længder, således at udskiftningstømmeret samles med det eksisterende tømmer over åsene. Råangrebets tømmer bortskæres, og det ikke-angrebne tømmer skrubbøvles, stryges med bordifussionsmiddel og anvendes til øgning af stolperne i stueetagen,
- alle spærfodssamlinger kontrolleres og sikres med blotte samlinger,
- det er hensigten, at bjælkerne skal stå fuldt synlige i stueetagen, hvorfor hele Bd-60 konstruktionen monteres på oversiden af bjælkerne. Laskerne over bjælkernes længdesamlinger fjernes og erstattes af et gennemgribende trækbånd på bjælkernes overside, som bærer gulvkonstruktionen,
- der i stueetagen skal være en pudset overflade mellem bjælkerne,
- der i loftsetagen skal være et plankegulv, der behandles med kalk/sæbe/linolie, og gulvet vedligeholdes med sæbe,
- loftetagens stolper, kopbånd og 1. hanebånd registreres, nedtages og deponeres på 2. hanebånd. Indgrebet er en forudsætning for, at rummet kan anvendes som teatersal, og dermed også for at hele istandsættelsen af huset kan finansieres med fondsmidler,
- stolpekonstruktioner, åse og hanebånd i og omkring foyer og pulpitur bevares uændret,
- deponeringen overbygges med en tinglyst deklaration, der forpligter Dragør Kommune til som husejer at reetablere stolpekonstruktionen i så fald rummet ikke længere anvendes som teatersal,
- som nævnt under bjælkelaget kontrolleres spærfodssamlingerne for råd og udskridning, når tagbeklædningen er nedtaget,
- lægterne demonteres og genanvendes i det omfang, de kan indgå i den nye tagkonstruktion, der tillader spær undersider og øverste hanebånd at være synlige i rummet,
- tagets underside foreslås kalkpudset og kalket. En kunstner kan stå for freskomalerier med motiver fra musikkens og teaterlivets verden,
- et fast undertag med to lag tagpap danner underlag for ny tagdækning med vingetegl i gammel dansk form og størrelse,
- undertaget ventileres og sugfjælen udskiftes til 5/4" brædder,
- den nye bærende konstruktion i taget udgøres af 6x6" åse fra stolpekonstruktionen, der genanvendes i en ny opspændt

konstruktion, som kan demonteres, hvis kravene til rummets funktion ændres,

- alle elektriske installationer udskiftes, og der installeres svagstrøms- og IT-anlæg. Varmeanlægget er baseret på en hybrid, der kombinerer et solcelleanlæg med et jordvarmeanlæg, hvor jordvarmeslangerne ligger under vandgraven, og hvor solcellerne reflekterer solens lys fra vandgraven,
- nærværende andragende ingen udgifter har for Dragør Kommune, ud over hvad social og kulturel lovgivning medfører, men der søges specielt om godkendelse af de bygningsmæssige ændringer og forbedringer samt specielt det forhold, at kommunen pådrager sig via en deklaration at reetablere den bærende konstruktion i loftsetagen,
- andragendet skal være i relation til Kulturstyrelsen, ses som et udtryk for, at en stor del af Dragørs indbyggere ønsker, at et klenodie i den danske bygningsarv bliver genoprettet og reddet for eftertiden, og dermed indgår i den intention, der er indeholdt i Venezia Charterets kapitel 4 og 5,
- husets ydre ændres ikke, med mindre man vil godkende en mindre varmforzinket altan i den vestlige gavl.

Ansøgning om bygningsarbejder

I ansøgning af den 7. november 2013, fremgår det, at:

- Teknik, Miljø og Kulturudvalget den 5. november 2013 behandlede et revideret forslag til nyindretning af det fredede Krudthus 2 fra Initiativgruppen til nyindretning af Krudthus 2 med blandt andet en ny teatersal på 1. sal, (vedlagt som bilag 1 – anmodningen om ansøgning af 10. oktober 2013 gennemgået ovenfor)
- Kulturstyrelsen den 28. maj 2013 meddelte afslag på et tidligere projekt på grund af indgrebet i de bærende konstruktioner på 1. sal,
- styrelsen fandt, at indgrebet ikke understøttede bygningens fredningsværdier,
- Kulturstyrelsen påskønnede i princippet tanken om at nyindrette Krudthus 2 til kulturelle formål,
- det reviderende projekt stadig rummer en teatersal på 1. sal, og at projektbeskrivelsen desuden indeholder en omfattende redegørelse for bygningens historie og en argumentation for, at det er bygningens murværk, der repræsenterer bygningsfredningsmæssige værdi i højere grad end bygningens bærende konstruktion på 1. sal,
- initiativgruppen, der også forestod det oprindelige projekt, derfor anmoder om, at sagen på dette nye grundlag forelægges Kulturstyrelsen til fornyet behandling,
- Teknik, Miljø og Kulturudvalget ved sagens behandling fandt, at projektet bør nyde fremme, og at det skulle fremsendes til Kulturstyrelsen med kommunens anbefaling.

Kulturstyrelsens afgørelse

Kulturstyrelsen anfører i sin afgørelse af 7. januar 2014, at:

- ansøgningen omfatter indretning af Krudthus 2 (tidligere Krudthus VII) til Kulturhus, herunder:
  1. genskabelse af omgivende - nu tørlagt - vandgrav,
  2. genåbning af dør i vestgavl,
  3. indretning af teatersal på loftsetage,
  4. indretning af stueetage til studiekredslokaler i rumstørrelser, der respekterer bjælkeinddelingen,
  5. indretning af mindre køkken i stueetagen samt areal til fælles ophold,
  6. etablering af foyer i to etager mod vest med indretning af spiraltrappe til teatersal,
  7. etablering af intern trappe ved østgavl,
  8. hanebåndsløft over foyer indrettes med styrepult og manøvrepult til lyssætninger,
  9. i foyer og pulpitur bevares tømmerkonstruktioner, mens øvrige tømmerkonstruktioner såsom stolper og nederste hanebånd nedtages,
  10. eftergang af udvendige fuger ved granitsokkel med NHL5 mørtel,
  11. betonpiller, der tjener som fundering af stolpekonstruktionerne, fjernes og erstattes af en pladefundering, der er en del af det fremtidige terrændæk,
  12. opbygning af terrændæk med trykfast isolering, fugtspærre, jernbetonplade med varmeslanger og teglstensbelægning (blådæmpede gulvtegl som Petersen Tegl 28x228x228 mm),
  13. genåbning af blændede vinduer på sydfacade, herunder reparation og genoppudsning af vinduesfalse. Cementholdig stænkpuds afrenses. Ny stænkpuds af NHL3,5 mørtel. Afrensning af indvendige overflader, der efterfølgende kalkes,
  14. indvendige vægge fjernes og nye skillevægge opmures med teglsten, som vandskures og kalkes,
  15. stolper på stueetagen afrenses for plastmaling,
  16. opretning af hele tømmerkonstruktionen, således at åsene kommer i niveau med ydervæggene,
  17. stolperne øges med genanvendt tømmer, som samles med lige bladsamling med skråt bryst, som fornagles,
  18. udskiftning af bjælker i henhold til svampeundersøgelser,
  19. eftergang af spærforingssamlinger og sikring med boltesamlinger,
  20. fritlægning af bjælker, således at bjælkerne er synlige i stueetagen, der monteres BD-60 konstruktion på oversiden af bjælkerne. Der pudses mellem bjælkerne,
  21. fjernelse af lasker på bjælkernes længdesamlinger. Laskerne erstattes af et gennemgående trækbånd på bjælkernes overside,

22. etablering af kalk/sæbe/linoliebehandlet plankegulv på loftsetagen,
  23. registrering, nedtagning og deponering af stolper, kopbånd og 1. hanebånd. Deponering heraf sker på 2. hanebånd. Deponeringen overbygges med en tinglyst deklaration, som forpligter Dragør Kommune til at reetablere stolpekonstruktionen ved ændret funktion,
  24. stolpekonstruktioner, åse og hanebånd i og omkring foyer og pulpitur bevares uændret,
  25. demontering og genanvendelse af lægter i det omfang, de kan indgå i den nye tagkonstruktion,
  26. tagets underside kalkpudses og kalkes og efterfølgende etablering af *al freskomalerier*,
  27. etablering af fast undertag med to lag pap og sugefjæl udskiftes til 5/4" brædder,
  28. ny tagbeklædning med vingetegl af gammel dansk model,
  29. etablering af ny bærende tagkonstruktion ved brug af 6x6" åse fra stolpekonstruktionen, der genanvendes i en ny opspændt konstruktion – den nye konstruktion udføres demonterbar,
  30. udskiftning af samtlige el-installationer, herunder etablering af svagstrøms- og IT-anlæg,
  31. etablering af hybridt varmeanlæg, der kombinerer solcelleanlæg og jordvarmeanlæg,
  32. etablering af mindre varmforzinket altan på vestgavl,
- bygningsarbejderne er beskrevet i projektet af 10. oktober 2013 – modtaget i styrelsen 7. november 2013,
  - de ønskede arbejder blev drøftet på stedet den 6. juni 2013, og til stede ved besigtigelsen var repræsentant for initiativgruppen Karl Erik Grønbech og dennes arkitekt Ole Storgaard samt Sine Averhoff fra Kulturstyrelsen,
  - drøftelserne omhandlede bl.a. tilstanden af Krudthuset samt den fremtidige drift af Krudthuset som Kulturhus,
  - det blev af Karl Erik Grønbech oplyst, at man uden tilladelse til at fjerne de ønskede dele af stolpekonstruktionen, ikke ville kunne anvende Krudthuset til den ønskede teaterbrug,
  - Sine Averhoff på mødet oplyste, at styrelsen som angivet i afgørelsen af 28. maj 2013 fandt, at projektet som helhed var sympatisk, men at stolpekonstruktionen var en vigtig del af fredningsværdierne i bygningen, og at man dermed ikke skulle forvente tilladelse til en nedtagning af konstruktionen,
  - Kulturstyrelsen skitserer sagens forløb således, at:
    - arkitekt Ole Storgaard den 6. juni 2013 fremsender besigtigelsesnotat fra dagens møde til Dragør Kommune,
    - Kulturstyrelsens medarbejder Sine Averhoff den 12. juni 2013 telefonisk meddeler arkitekt Ole Storgaard, at styrelsen fastholder afslaget af 28. maj 2013. Derudover oplyste Sine Averhoff, at der efterfølgende ville blive taget kontakt til styrelsens afdeling for

scenekunst for at se, om afdelingen havde referencer fra teatre med lignende bygningsmæssige udfordringer,

- Kulturstyrelsen den 18. juni 2013 fremsender skrivelse til Dragør Kommune. I skrivelsen refereres der til besigtigelsen foretaget den 6. juni 2013. Der refereres bl.a. til styrelsens positive indstilling til projektet som helhed, men at punktet vedrørende nedtagning af stolpekonstruktionen er et punkt, hvortil der ikke er opnået enighed. Styrelsen henstiller i skrivelsen til, at Dragør Kommune fjerner efterladt isoleringsmateriale og udbeder skader på tag og bjælkelag,
- Ole Storgaard den 18. juni 2013 i mail fremsender forslag om at registrere, nedtage og deponere de nedtagne dele af tagkonstruktionen på 2. hanebånd,
- Kulturstyrelsen via e-mail den 20. juni 2013 meddeler til arkitekt Ole Storgaard og Dragør Kommune, at forslaget er kreativt, men at forslaget ikke ændrer ved, at man nedtager stolpekonstruktionen, som er en del af de bærende fredningsværdier i bygningen,
- Ole Storgaard den 24. juni 2013 meddeler i brev til Kulturstyrelsen, at Kulturstyrelsens afslag er givet på et for løst grundlag uden kendskab til huset og dets tilstand. I brevet redegøres bl.a. for, at de bærende stolper i stueetagen gradvist er blevet kortere grundet rådgangreb, og at bjælkelaget over stuen dermed er blevet sænket tilsvarende, hvilket har medført, at stolperne i tagetagen er fuldt med ned. Arkitekt Ole Storgaard peger i brevet på, at spærkonstruktionen har mistet sin understøtning, og at stolperne på tagetagen derfor er uden forbindelse med bjælkelaget,
- Kulturstyrelsen den 25. juni 2013 fremsender svar på det fremsendte brev til Ole Storgaard. Kulturstyrelsen meddeler Ole Storgaard, at der ingen tvivl er om, at dele af projektet vil gavne bygningen, men at forslaget med at nedtage stolpekonstruktionen er for indgribende. Styrelsens medarbejder Sine Averhoff nævner i mailen, at styrelsen er enig i de betragtninger, som fremføres i brevet, men at det ikke ændrer ved, at projektet berører én af de bærende fredningsværdier i bygningen – stolpekonstruktionen. Det meddeles, at bygningen har andre fredningsværdier og kvaliteter, men at bygningen skal betragtes som en helhed, en helhed hvor stolpekonstruktionen spiller en væsentlig rolle for opretholdelsen af bygningens integritet og signifikans,
- Kulturstyrelsen den 29. august 2013 modtager en kopi om arkitekt Ole Storgaards notat om svamp i Krudthuset,
- styrelsen den 30. august 2013 påpeger i mail til arkitekt Ole Storgaard og Dragør Kommune, at styrelsen ikke har givet Dragør Kommune et påbud om fjernelse af isoleringsmaterialet på loftetagen, men at styrelsen har henstillet til, at

- isoleringsmaterialet fjernes snarest muligt, og at skader på tag og bjælkelag udbedres,
- Dragør Kommune den 7. november 2013 fremsender en revideret ansøgning til Kulturstyrelsen,
  - Kulturstyrelsen den 18. november 2013 fastholder tidligere afslag til fjernelse af stolpekonstruktionen,
- det fremgår af afgørelsen, at Kulturstyrelsen giver principiel godkendelse til punkterne 1-22, 24-28, 30-31 i det ansøgte projekt under forudsætning af, at der indsendes uddybende projektmateriale til godkendelse i styrelsen,
  - Kulturstyrelsen hermed meddeler afslag til følgende punkter i det ansøgte projekt:
    - 23. Registrering, nedtagning og deponering af stolper, kopbånd og 1. hanebånd. Deponering heraf på 2. hanebånd. Deponeringen overbygges med en tinglyst deklaration, som forpligter Dragør Kommune til at retablere stolpekonstruktionen ved ændret funktion,
    - 29. Etablering af nye bærende tagkonstruktion ved brug af 6x6" åse fra stolpekonstruktionen, der anvendes i en ny opspændt konstruktion – demonterbar,
    - 32. Etablering af mindre varmforzinket altan på vestgavl,
  - Kulturstyrelsen i forhold til punkterne 23 og 29 finder, at disse arbejder ikke understøtter bygningens fredningsværdier, idet styrelsen fortsat er af den holdning, at stolpekonstruktionen er én af de bærende fredningsværdier i bygningen,
  - stolpekonstruktionens tilstand, som beskrevet i arkitekt Ole Storgaards brev fremsendt den 24. juni 2013 ikke kan berettige, at stolpekonstruktionen deponeres,
  - styrelsen finder, at stolpekonstruktionen er en del af den arkitektoniske og konstruktive helhed, som bidrager til at højne Krudthusets autenticitet, integritet og signifikans,
  - styrelsen i sin vurdering af Krudthusets bevaringsværdier lægger vægt på, at Krudthus 2 adskiller sig i forhold til de øvrige bevarede Krudthuse ved, at Krudthuset konstruktivt og arkitektoniske fremstår helstøbt og velbevaret,
  - styrelsen - som Ole Storgaard – finder, at kassemurværket er én af de bærende fredningsværdier i Krudthuset. Dog finder styrelsen, at bygningen indeholder en række bærende redningsværdier, hvortil stolpekonstruktionen medregnes,
  - Kulturstyrelsen, i forhold til punkt 32, anfører, at styrelsen i henhold til praksis ikke tillader, at der etableres nye altaner på fredede bygninger, såfremt der ikke tidligere har været altaner det pågældende sted, og at etablering af altanen i den konkrete sag vil påvirke bygningens arkitektoniske fremtræden og fremstå som et markant fremmed element og dermed reducere bygningens fredningsværdi,

- Kulturstyrelsen på den baggrund i overensstemmelse med praksis må meddele afslag på opsætning af altanen på vestgavlen.

Klager til Kulturministeriet

Det fremgår af klage af 25. januar 2014 fra Ole Storgaard, at:

- sagens kerne er, at Dragør Kommune ejer et fredet Krudthus, Krudthus VII, som er blevet fredet i 1992,
- kommunen anvender bygningen som oplagsplads for alt muligt kasseret inventar, og i øvrigt er bygningen i stærkt forfald blandt andet på grund af utæt tag, hvilket har medført råd- og svampeangreb i hanebåndsloft ved østgavlen og i spær- og bjælkelagskonstruktionen ved vestgavlen, og at huset med andre ord går en stille død i møde,
- en gruppe dragørborgere imidlertid er indstillede på at rejse de nødvendige midler til husets genopretning og nyindretning som Kulturhus med en permanent teatersal,
- en forudsætning for at kunne indrette teatersal i bygningens tagetage dog vil være, at den stolpekonstruktion, der afstiver tagkonstruktionen, erstattes af en anden konstruktion, der tillader frit udsyn, hvor stolperne i dag danner en skov,
- Kulturstyrelsen fra sagens start i 2012 har haft den holdning, at tagetagens stolpekonstruktion er ét af de fredningsbærende elementer i bygningen,
- klager i princippet ikke er uenig i dette, men at han på den ene side har en gruppe medborgere, der vil puste nyt liv i den 232 år gamle bygning og dermed bevare den for eftertiden – og på den anden side Kulturstyrelsen, der med sin fokusering på en, i øvrigt ødelagt, stolpekonstruktion forhindrer enhver mulighed for, at huset kan reddes,
- der som støtte for ansøgningen er udarbejdet et bilag, Krudthus VII, side 1-12, hvor Ole Storgaard redegør for en bygningsbeskrivelse, der fokuserer på tagetagens stolpekonstruktion og en registrering af dens tilstand,
- Store Magleby Kommune har købt ejendommen i 1962 af Københavns Søbefæstning,
- der i 1984 blev rejst fredningssag, som blev stadfæstet ved en fredningsbeslutning i 1992,
- Store Magleby Kommune i tiden efter 1962 har forvaltet ejendommen på skændigste vis,
- krybekælderdækket, der var et kraftigt bjælkelag svarende til dækket over stuen, blev erstattet med kommunale fortovsfliser,
- de bærende stolper i stueetagen blev skåret over og erstattet med betonpiller,
- de deraf følgende sætninger i tagetagens stolpekonstruktioner medførte, at samtlige tapsteder blev skåret over og erstattet med løse klodser,
- tømmersamlinger blev skilt ad og sikret med på sømmede lasker,
- det er den konstruktion, som Kulturstyrelsen i dag anser som at være som

- fredningsbærende,
- det er her vandene skiller, og forslaget om at registrere den nuværende konstruktion, deponere den synligt som en del af det fremtidige teaterum og erstatte den med en opspændt, demonterbar bærende konstruktion – ikke ulig den konstruktion, styrelsen har godkendt i forbindelse med restaureringen af Nørre Vosborg i stedet for en højremskonstruktion – er der ingen, der mister noget ved,
  - arkitekt Ole Storgaard bemærker, at styrelsen finder, at den fejlbehæftede og ødelagt stolpekonstruktion bidrager til ”at højne Krudthusets autenticitet, integritet og signifikans”,
  - Ole Storgaard i alle henvendelser til Kulturstyrelsen har henvist til Venezia-Charteret om bevaringsarbejde, som Danmark har tilsluttet sig med underskrift i 1964 ved mag.art. Harald Langberg, gengivet af Fonden for Dansk Bygningskultur, København 1975,
  - Ole Storgaard henviser til følgende artikler:
    - *Artikel 4. Bevaring af historiske mindesmærker kræver først og fremmest, at de er sikret stadig vedligeholdelse,*
    - *Artikel 5. Bevaringen af historiske mindesmærker lettes ofte ved anvendelsen af dem til samfundsmæssigt nyttige formål. En sådan anvendelse kan derfor anbefales, men der må derved ikke ske ændringer i mindesmærkets arkitektoniske fremtræden. Kun indenfor denne grænse kan der projekteres og godkendes indretninger, nødvendiggjort af, hvad udviklingen i dag har gjort skik og brug,*
  - i fald Ole Storgaards forslag til ny tagkonstruktion godkendes, er Krudthuset sikret vedligeholdelsesfrit i skønsmæssigt 70 år (anslået levetid for tegltag, jf. BYG ERFA). Kassemurværket har nu eksisteret i over 230 år uden andet end overfladiske skader, grundet forkert vedligeholdelse. Så med den viden, vi er i besiddelse af i dag (se bogen KALK, Ole Storgaard 2006) står kasse-murene vel i de næste mange år,
  - det at ændre det forfaldne Krudthus VII til et levende kulturhus netop lever op til artikel 5's bestemmelse om en tidssvarende anvendelse til samfundsnyttige formål. Ændringerne sker alene introverte medens husets ydre bevares uændret. Forslaget om en lille altan over hovedindgangen har kun værdi, fordi Kulturstyrelsen (måske hed det dengang Planstyrelsen eller Skov- og Naturstyrelsen – det er svært at huske) har godkendt en tilsvarende 2,5 gange større altan i østgavlen af Krudthus VI i forbindelse med en udvendig brandtrappe. Imidlertid er altanen ikke et ønske som alt det andet,
  - Ole Storgaard m.fl. står i en situation, hvor Kulturstyrelsens afslag betyder, at Danmark mister noget af sin kulturarv – og det er vel netop ikke et ansvar, som Kulturstyrelsen vil være stolt af at være årsag til,
  - der på den anden side er en gruppe ildsjæle, der vil leve op til Venezia-Charteret ved at rejse midler til at anvende bygningen til samfundsnyttige, kulturelle formål, og dermed bidrage til at bevare Krudthuset for

- eftertiden,
- Ole Storgaard ikke er tryk ved, at en væsentlig beslutning afgøres ved et "kontormøde" uden, at nej-sigerne har sat sig ordentligt ind i de faktiske forhold,
  - Ole Storgaard gerne inviterer styrelsen og kulturministeren på en vandring i huset.

Det fremgår af påklage af 5. februar 2014 fra Dragør Kommune, at:

- By-, Erhvervs- og Planudvalget den 4. februar 2014 behandlede Kulturstyrelsens afslag på en ansøgt indretning af Krudthus 2, Bachersmindevej 1, til kulturhus, jf. styrelsens skrivelse af 7. februar 2014,
- projektet for den ansøgte indretning af det fredede Krudthus 2 var udarbejdet af en initiativgruppe til nyindretning af Krudthus 2,
- ved sagens behandling indgik en skrivelse af 22. januar 2014, fra initiativgruppens arkitekt Ole Storgaard,
- i skrивelsen, der er udformet som en anke af Kulturstyrelsens afgørelse, anfægtes forskellige aspekter i grundlaget for styrelsens afgørelse,
- By-, Erhvervs- og Planudvalget betragter indretningen af Krudthus 2 til et lokalt kulturhus, som en væsentligt prioritet og ønsker principielt, at projektet nyder fremme,
- udvalget på denne baggrund besluttede at fremsende initiativgruppens skrivelse af 22. januar 2014, som kommunens anke over Kulturstyrelsens afslag på projektet forslag til udformning af en ny tagkonstruktion i henhold til bekendtgørelse om bygningsfredning mv.,
- udvalget besluttede desuden at anmode Kulturstyrelsen om en fortsat dialog om mulighederne for at nyttiggøre Krudthus 2, som et lokalt kulturhus.

Den faglige rådgivers udtalelse

Arkitekt MAA Peder Elgaard anfører som faglig rådgiver for Kulturministeriet i sin udtalelse af 6. april 2014, at:

- han kan erklære sig *uenig* i Kulturstyrelsens afgørelse om delvis nedtagning af eksisterende stolper og udførelse af ny bærende konstruktion på 1. sal, idet det lægges til grund, at:
  - bygningens indvendige trækonstruktion i detaljen fremstår kun delvist original, og nederste oprindelige bjælkelag er fjernet. Dette svækker Kulturstyrelsens læsning af trækonstruktionernes betydning for de bærende fredningsværdier og reducerer konstruktionens beskrevne bidrag til højnelse af Krudthusets autenticitet, integritet og signifikans,
  - antallet af stolpe-sæt til nedtagning i ansøgers reviderende ansøgning er reduceret fra alle fem fritstående sæt til fire sæt, idet stolpekonstruktionen bevares i det skitserede område for

- pulpitur,
  - det fortsat er væsentligt, at den eksisterende konstruktion delvist bevares på 1. sal for at fastholde et overordnet samspil mellem alle konstruktionsdele, som anført i beskrivelsen af de bærende fredningsværdier. På denne baggrund er det den faglige rådgivers principielle vurdering, at de tre midterste fritstående stolpesæt kan nedtages og erstattes af en ny forstærkning af spærfagene i dette område. Det er dog en afgørende forudsætning, at der udarbejdes et detailprojekt, som med en høj arkitektonisk og materialemæssig kvalitet understøtter bygningens nuværende karakter,
  - det tillægges betydning, at det samlede projekt beskriver en relevant funktion for både bygningen og lokalsamfundet,
- den faglige rådgiver erklærer sig *enig* i Kulturstyrelsens afslag til etablering af en mindre varmforzinket altan på vestgavlen, idet det lægges til grund, at:
  - bygningens knappe og præcise ydre form er væsentlig for opfattelsen af bygningens identitet som Krudthus. Det er afgørende, at dette understøttes af de homogene tag- og muroverflade med næsten igen detaljering og ganske få åbninger,
  - den foreslåede altan vil være en markant svækkelse af både bygningens ydre form, den originale arkitektoniske idé med præcise overgange mellem ude og inde, der knytter sig til bevægelsen ud og ind ad bygningen, samt den i ansøgningen beskrevne ydre materialeholdning i øvrigt.

Partshøring

Arkitekt Ole Storgaard anfører i et partsindlæg af 24. april 2014, at:

- Peder Elgaards vurdering falder helt i tråd med Ole Storgaards holdning til det fredede Krudthus, som er den ene af to eksisterende bygninger i Danmark opført med kassemure i Saltholmskalk efter Murermester Jacob Fortlings forskrifter fra 1760-erne,
- Ole Storgaard giver Peder Elgaard medhold i, at bygningens tømmerkonstruktioner har mistet deres autenticitet, integritet og signifikans som følge af Store Magleby Kommunes skændige rovdrift på bygningens let omsættelige værdier, efterladende tømmerkonstruktioner, hvis samlinger er uden sammenhæng med god tømmertradition,
- Foreningen Krudthus 2 er en forening under dannelse med bestyrelse, revisorer, advokat, arkitekt, lokalpolitikere og medlemmer, som håber på myndighedernes godkendelse af foreningens planer om indretning af Krudthuset til samfundsnyttige formål,
- det bæredygtige i disse planer er, at der kan indrettes en teatersal i bygningens tagetage – uden teatersal, ingen fondsmidler til gennemførelsen,

- Dragør Kommune har den end ikke engang i sit budget,
- en teatersal i tagrummet kan bære hele projektet igennem,
- der henvises til Venezia Charteret og holdningerne bag det,
- tagrummet er som skabt til en teatersal både for den lokale *Dragør Revyen*, for udenbys teatergrupper og for musikudfoldelser af enhver art, og kun fantasien sætter grænser,
- nogle tegninger er vedlagt skrivelsen med illustrationer, plan og snit af de tre muligheder – Kulturstyrelsens løsning, der ikke giver mulighed for indretning af en teatersal, den faglige rådgivers vurdering, der bevarer stolpekonstruktionen lige netop der, hvor scenen skal være, og Ole Storgaards indretning med foyer, teatersal og sceneopbygning,
- Ole Storgaard som nævnt er enig med den faglige rådgiver i hans vurdering af huset som helhed, men der anmodes om en revurdering af rådgiverens principielle ønske om netop at bevare de stolpesæt, der forhindrer skabelsen af et teatterum,
- Ole Storgaard er enig med både Kulturstyrelsen og Peder Elgaard for så vidt angår ”en lille altan” i gavlen mod vest – der skal ikke være nogen altan.

Kulturstyrelsen anfører i skrivelsen af 7. maj 2014, at:

- Ole Storgaard skriver, at: ”Jeg giver Peder Elgaard medhold i, at bygningens tømmerkonstruktioner har mistet deres autenticitet, integritet og signifikans som følge af Store Magleby Kommunes skændige rovdrift på bygningens let omsættelige værdier, efterladende tømmerkonstruktioner, hvis samlinger er uden sammenhæng med god tømmertradition.”
- Kulturstyrelsen ikke er enig i dette synspunkt og skal henvises til Ole Storgaards brev til Dragør Kommune af 10.12.2012, afsnit ”Bygningsregistrering”, hvor der står: ”Tømmerkonstruktionerne er generelt de oprindelige konstruktioner med stolper, kopbånd, dragere, remme, bjælkelag og hanebånd i hugget tømmer i de på tegningen angivne dimensioner. Enkelte kopbånd er udskiftet med savskåret tømmer.”
- Kulturstyrelsen har vurderet, at stolpekonstruktionen skal bevares, som en vigtig del af bygningens bærende konstruktion, og at en nedtagning er for indgribende,
- med hensyn til det videre forløb i Dragør Kommunes anke, dateret 5. februar 2014, anmoder kommunen Kulturstyrelsen om en fortsat dialog om mulighederne for at nyttiggøre Krudthus 2, som et lokalt kulturhus,
- Kulturstyrelsen er meget interesseret i at medvirke, og ser frem til en fortsat dialog omkring nyttiggørelse af Krudthuset, under hensynstagen til bygningens fredningsværdier.

Dragør Kommune meddelte den 8. maj 2014, at kommunen ikke har yderligere kommentarer til sagen.

Arkitekt Ole Storgaard anfører i sit supplerende partsindlæg af 8. maj 2014, at:

- Kulturstyrelsen har kommenteret hans partshøringskommentarer og imødegår i deres kommentarer både Ole Storgaards og Kulturministeriets faglige rådgivers holdning til Krudthuset resterende tømmerkonstruktion, som styrelsen finder at være bidragende til højnelse af Krudthusets autenticitet, integritet og signifikans, og derfor ønsker konstruktionen bevaret i sin helhed,
- Kulturstyrelsens holdning er uforståelig, når virkeligheden er den, at krybekælderdækket – som i sin dimensionering og konstruktion har været kongruent med det nuværende stuedæk – er fjernet og erstattet med kommunale fortovsfliser,
- samtlige tapstykker i stueetagens bærende stolper er bortskåret og erstattet med kommunale fortovsfliser,
- samtlige tapstykker i tagetagens stolpekonstruktion er skåret bort og erstattet med løse klodser,
- samtlige tømmeramlinger mellem langsgående åse og nederste hanebånd er splittet ad og efterfølgende forsynet med lasker og klamper,
- Kulturstyrelsen i sit forsvar for at give afslag på vort andragende henviser til, at Ole Storgaard i en ansøgning til myndighederne, dateret 10.12.2012, har skrevet en bygningsregistrering, der beskriver tømmerkonstruktionens dimensionering og autenticitet,
- bygningsregistreringen ikke er en tilstandsvurdering,
- tyngdepunktet i sagen er Ole Storgaards andragende af 10.10.2013, der er blevet til på baggrund af adskillige møder og mails med Kulturstyrelsen, der til alle forslag til plausible løsninger entydigt har sagt nej,
- andragendet rummer blandt andet en bygningsbeskrivelse, benævnt Krudthus 7, som med fotodokumentation beskriver tømmerkonstruktionens tilstand og alle de mangler, der gør et nej til projektet meningsløst og uforståeligt,
- den stolpekonstruktion der ønskes nedtaget registreres, nedtages selektivt og deponeres ophængt synligt i rummet som en skulptur over øverste hanebånd under kippen,
- i så fald rummet ikke længere bruges til teaterfunktioner, har Dragør Kommune forpligtet sig til at sætte tømmeret sammen igen, hvilket nemt kan lade sig gøre,
- den tømmer, der i 1782 samlede konstruktionen har været så professionel, at alle delene er nummererede med øksehug, der ikke lader sig fjerne,
- mit forslag er, at 1. stolpesæt fra vestgavlen bevares og danner foyer i sammenhæng med stueetagen,
- over foyeren et pulpitur, hvor hele den oprindelige konstruktion er eksponeret,
- øvrige stolpesæt og nederste hanebånd nedtages som beskrevet og erstattes af en opspændt konstruktion under genanvendelse af de langsgående dragere,

- opspændingen foretages med 10 mm rusten rundjærn i rustne beslag, som designes,
- de spinkle ruste konstruktioner vil danne en fin kontrast til de kalkpudsede og kalkede overflader,
- Kulturstyrelsens fastholdelse af tageetagens molesterede stolpekonstruktion vil forhindre initiativtagerne bag Krudthus 2 i at søge fondsmidler til gennemførelse af projektet,
- uden teatersal er der ingen penge til restaurering og ny indretning, og uden teatersal er der intet kulturhus,
- uden kulturhus går den fredede bygning i fortsat forfald, og svampene breder sig,
- det vel aldrig har været hensigten med bygningsfredning, så derfor ser han frem til en dialog med ministeriets faglige rådgiver og Kulturstyrelsen.

Kulturstyrelsen meddeler af 22. maj 2014, at de ikke har yderligere kommentarer til sagen.

Bestyrelsesmedlem i Foreningen Krudthuset 2, Aslaug Kleve, anfører i en mail af 12. juni 2014 til Kulturministeriet, at:

- hun vil gøre opmærksom på at Foreningen Krudthus 2's bestyrelse er bekymrede for, at der evt. foreligger en simpel misforståelse mellem Kulturministeriets faglige rådgiver, arkitekt MMA Peder Elgaard, og bestyrelsen omkring bibeholdelsen af nogle af søjlerne på 1. sal,
- hun vil komme med en lille præcisering, som kan have betydning for afgørelsens udfald,
- som udgangspunkt er det, set med deres øjne, ønskeligt kun at bibeholde de første to søjler, der indgår i skillevæggen med foyer/garderobe,
- foreningen vil opnå at få et helt rum til teater, men som et kompromis blev der efter bestyrelsens opfattelse enighed på mødet den 19. marts 2014 om, at man ud over den første række søjler (der indgår i skillevæggen), kunne bibeholde den næste række søjler,
- man herved både vil kunne få en god fornemmelse af den oprindelige søjlekonstruktion, og samtidig vil det ikke få de store konsekvenser for udsynet op til scenen,
- det alene vil betyde nogle få stolepladser mindre i salen længst væk fra scenen, hvilket foreningens repræsentanter gav udtryk for kunne være en fin kompromisløsning,
- hvis det er afgørende for sagens udfald, at der skal bibeholdes to rækker søjler ud af de 5, så vil det have helt afgørende betydning for, om der kan laves en teatersal eller ej – og dermed rejses midler til istandsættelse og genopretning af Krudthuset -, at det bliver de to længst henne ved pulpituret i stedet for en række i hver ende.

Den faglige rådgiver Peder Elgaard anfører i en mail af 21. juni 2014, at:

- han fastholder oplysningerne i den skriftlige udtalelse om, at de 3 midterste stolpesæt kan nedtages.

Arkitekt Ole Storgaard anfører i en mail af 30. juni 2014, at:

- den faglige rådgivers indstilling modtages med stor bekymring, idet en fastholdelse af en bevaring af et stolpesæt og hanebånd lige netop dér, hvor teatersalens scene kan være, umuliggør indretningen med teatersal,
- konsekvensen vil være, at der ikke kan rejses fondsmidler til renovering af bygningen, som derfor fortsat vil være i forfald,
- han havde håbet på en dialog med Kulturstyrelsen og ministeriets rådgiver – arkitekt til arkitekt – og henviser til sin skrivelse til ministeriet af 24. april 2014 med bilag, der i plan og snit viser de tre muligheder, som Kulturstyrelsens, den faglige rådgivers og hans løsning viser.

Retsgrundlag

Grundlaget for Kulturministeriets afgørelse udgøres af lovgivningen, Kulturministeriets faglige rådgivers udtalelse, Kulturstyrelsens sagsbehandling og de indkomne bemærkninger.

Det følger af lovbekendtgørelse nr. 970 af 28. august 2014 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer (bygningsfredningsloven) § 1, stk. 1, at formålet med loven er at værne landets ældre bygninger af arkitektonisk, kulturhistorisk eller miljømæssig værdi.

Ejendommen Krudthuset på Bachersmindevej i Dragør Kommune er fredet i medfør af bygningsfredningslovens § 3, stk. 1.

Efter bygningsfredningslovens § 10, stk. 1 kræver alle bygningsarbejder vedrørende en fredet bygning tilladelse fra kulturministeren, hvis arbejderne går ud over almindelig vedligeholdelse.

Denne kompetence er delegeret til Kulturstyrelsen i medfør af bekendtgørelse nr. 1442 af 12. december 2010 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Kulturarvsstyrelsen - nu Kulturstyrelsen - (delegationsbekendtgørelsen) § 9, nr. 9.

Sagen er påklaget til Kulturministeriet i medfør af bygningsfredningslovens § 24, stk. 3, og delegationsbekendtgørelsens § 12, stk. 1.

Kulturministeriets begrundelse

For så vidt angår klagepunktet vedrørende etableringen af en altan, noterer Kulturministeriet sig, at dette frafaldes ved klagers skrivelse af 24. april 2014. Fokus i det følgende vil derfor være på problematikken vedrørende stolpekonstruktionerne.

Kulturministeriet har ved stadfæstelsen lagt vægt på oplysningerne i Kulturstyrelsens afgørelse om, at stolpekonstruktionerne er én del af de bærende fredningsværdier.

Kulturstyrelsen vurderer, at stolpekonstruktionernes tilstand ikke kan berettige deponering, idet konstruktionerne er en del af den arkitektoniske og konstruktive helhed, som bidrager til at højne Krudthusets autenticitet, integritet og signifikans.

Kulturstyrelsen oplyser om, at der ved vurderingen af Krudthusets bevaringsværdier er lagt vægt på, at Krudthus 2 adskiller sig fra de øvrige bevarede krudthuse ved, at det konstruktivt og arkitektonisk fremstår helstøbt og velbevaret.

De to ovenstående forhold har Kulturministeriet ligeledes lagt vægt på ved stadfæstelsen.

Kulturministeriet noterer sig, at der er uenighed om stolpesættenes tilstand.

Kulturministeriet skal i den forbindelse henlede opmærksomheden til den vedligeholdelsespligt, der påhviler ejeren af en fredet bygning, jf. bygningsfredningslovens § 9.

Kulturministeriet lægger derfor vægt på Kulturstyrelsens vurdering af, at der er tale om en bærende fredningsværdi, og at nedtagelse af stolperne vil være for indgribende.

Kulturministeriet noterer sig derudover, at Kulturstyrelsen har været opmærksom på stolpesættenes dårlige stand gennem forløbet i denne sag, og at den dårlige stand ikke har ledt til et andet resultat end bevaring af trækonstruktionerne. Dette er i overensstemmelse med den almindelige praksis hos styrelsen, hvorefter reetablering af bærende fredningsværdier i forfald er udgangspunktet.

Kulturministeriet henviser desuden til Kulturstyrelsens praksis i forbindelse med ombygning af bygninger, der - ligesom Krudthuset - er opført til et bestemt formål, men hvor den funktion er ophørt.

Det følger af styrelsens skrivelse "Når bygningen er fredet – vejledning til ejere og brugere af fredede bygninger" fra 2004¹ på side 11, at selvom der i bygningsfredningsloven lægges vægt på, at de fredede bygninger bør have en hensigtsmæssig funktion, så er det afgørende ved vurderingen af ansøgninger om

---

¹ Skrivelsen er offentligt tilgængelig på Kulturstyrelsens hjemmeside:
http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/kulturarv/publikationer/emneopdeli/bygninger/naarbygningenerfredet/vejledning.pdf

ombygninger til nye funktioner, at det kan rummes inden for bygningens bærende fredningsværdier.

Kulturministeriet noterer sig, at den faglige rådgiver er uenig i Kulturstyrelsens vurdering vedrørende bevaring af stolpesættene og foreslår en løsning med nedtagning af visse stolpesæt. Kulturministeriet vil i den forbindelse understrege, at det er Kulturstyrelsen, der kan træffe afgørelse om bygningsmæssige ændringer, hvorfor en eventuel videre dialog om et alternativt projekt bør ske med Kulturstyrelsen. Kulturministeriet anvender alene de faglige rådgivere til at vurdere det faglige skøn i konkrete sager, som Kulturstyrelsens afgørelser om bygningsmæssige ændringer hviler på. De faglige rådgivere kan således ikke indgå i dialogen om eventuelle nye ansøgninger.

På den baggrund stadfæster ministeriet Kulturstyrelsens afgørelse vedrørende de dele af klagers ansøgning, der omtales som punkt 23 og 29 i afgørelsen af 7. januar 2014.

Med venlig hilsen

Ida Krems
Fuldmægtig